

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

طرح تعیین تکلیف استخدامی مربیان حق التدریسی
سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور به رسمی و پیمانی

شماره مسلسل: ۱۳۹۲۰۰۴۳

تاریخ: ۱۳۹۲/۷/۱۴

**طرح تعیین تکلیف استخدامی مربیان حق التدریسی
سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور به رسمی و پیمانی**

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان
طرح تعیین تکلیف استخدامی مربیان حق التدریسی
سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور به رسمی و پیمانی

تدوین:

محمدبرزگر خسروی

ناظر علمی:

سلمان عمرانی

گروه تدوین

شماره مسلسل: ۱۳۹۲۰۰۴۳

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۷/۱۴

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

فهرست مطالب

مقدمه	۳
طرح تعیین تکلیف استخدامی مربیان حق‌التدریسی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور به رسمی و پیمانی	۴
مرحله اول	۴
نظر (مرحله اول) شورای نگهبان	۶
مرحله دوم	۷
نظر (نهایی) شورای نگهبان	۸

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی بوسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدید نظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساسنامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین مرکز تحقیقات، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این مرکز، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرائف مورد نظر اعضاء را استخراج نموده، و با حفظ اصالت، آنها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

طرح تعیین تکلیف استخدامی مربیان حق‌التدریسی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور به رسمی و پیمانی

مرحله اول

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۱/۲/۳

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۱/۲/۲۰

ماده واحده- در اجرای بند (۲) سیاست‌های کلی اشتغال و در چهارچوب مجوزهای مواد (۲۱) و (۵۱) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور موظف است با رعایت شرایط عمومی استخدام و رعایت ماده (۴۴) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ با اولویت مناطق محروم، بدون افزایش هر گونه بار مالی، تعداد ۴۸۷۶ نفر از مربیان حق‌التدریس دارای مدرک فوق دیپلم و بالاتر خود را تا پایان برنامه با تغییر وضعیت استخدام نماید.

...

الف- دیدگاه مغایرت

- تکلیف مقرر در این طرح اصولاً بدون تحمیل هزینه جدید برای دولت ممکن نیست؛ زیرا تبدیل وضعیت مربیان شاغل از حق‌التدریسی به پیمانی و رسمی یقیناً برای دولت هزینه‌بردار است. طبق اصل ۷۵ قانون اساسی، در صورتی که طرح قانونی نمایندگان، منجر به افزایش هزینه عمومی برای دولت شود، باید طریق جبران آن در مصوبه مشخص شود. بر این اساس، از آنجا که در این مصوبه، طریق جبران این هزینه‌ها مشخص نشده است، این ماده مغایر با اصل ۷۵ قانون اساسی است. اگر این طرح مستلزم ایجاد هزینه جدید نمی‌بود، دلیلی وجود نداشت که در این طرح سازمان مذکور را موظف به اجرای قوانین لازم‌الاجرای سابق نمایند. همچنین قوانین سابق مانند قانون برنامه تنها مجوز استخدام به دولت داده است که این به معنای تأمین بار مالی این استخدام‌ها نمی‌باشد.

- قید «بدون افزایش هرگونه بار مالی» مذکور در این طرح، قید واجب است و نه قید وجوب؛ بدین معنا که استخدام افراد مذکور بدون افزایش هرگونه بار مالی، در هر صورت باید انجام شود، نه اینکه اگر بدون افزایش هرگونه بار مالی این امر امکان‌پذیر بود، این استخدام باید انجام شود. بر این اساس، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور باید بدون بار مالی، تعداد مزبور در طرح را تغییر وضعیت بدهد که این امر غیر ممکن است. لذا اشاره این ماده به قید «بدون افزایش هرگونه بار مالی»، ایراد اصل ۷۵ قانون اساسی را در این خصوص مرتفع نمی‌سازد.

ب- دیدگاه عدم مغایرت

- حکم این طرح قبلاً در قانون برنامه ذکر شده است و در این طرح تنها سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور را موظف شده است که آن قوانین را برای تعداد مشخصی بدون ایجاد بار مالی جدید اجرا نماید. بنابر این این ماده با ایراد اصل ۷۵ قانون اساسی مواجه نیست.

- قید «بدون افزایش هرگونه بار مالی» مذکور در این طرح نافی ایراد مغایرت با اصل ۷۵ قانون اساسی است؛ زیرا شرط اجرای این طرح آن است که بار مالی ایجاد نکند و به عبارتی دیگر به اندازه‌ای که بودجه سازمان اجازه می‌دهد، این تغییر وضعیت‌ها انجام شود.

- تکلیف به تغییر وضعیت تعداد مشخص در این طرح، «تا پایان برنامه» است؛ در نتیجه در سال اول به اندازه منابع موجود، تغییر وضعیت انجام شده و در سال‌های آتی نیز هزینه آن در بودجه کل کشور لحاظ می‌شود. لذا این طرح دارای بار مالی نبوده و مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی نمی‌باشد.

ج- دیدگاه ابهام

- از آنجا که مشخص نیست، چگونه می‌توان حکم این طرح را بدون بار مالی اجرا کرد؛ لذا این ماده از جهت داشتن بار مالی و تکلیف به انجام، دارای ابهام بوده که ابتدا این ابهام باید برطرف شود.

د- تصمیم شورا

- مصوبه مزبور، دارای ابهام شناخته شد.

نظر (مرحله اول) شورای نگهبان^۱

با توجه به عبارت «بدون افزایش هر گونه بار مالی»، مصوبه از این جهت که محل تأمین بار مالی آن مشخص نیست ابهام دارد، پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

---

^۱. مندرج در نامه شماره ۹۱/۳۰/۴۶۶۷۵ مورخ ۱۳۹۱/۲/۲۱ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

مرحله دوم

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۱/۵/۸

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۱/۵/۱۸

ماده واحده- در اجرای بند (۲) سیاست‌های کلی اشتغال و در چهارچوب مجوزهای مواد (۲۱) و (۵۱) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور موظف است با رعایت شرایط عمومی استخدام و رعایت ماده (۴۴) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ با اولویت مناطق محروم، تعداد ۴۸۷۶ نفر از مربیان حق‌التدریس دارای مدرک فوق دیپلم و بالاتر خود را تا پایان برنامه با تغییر وضعیت استخدام نماید.

...

تبصره ۴- بار مالی اضافی ناشی از اجرای این قانون از محل وجوه مربوط به حق‌التدریس مربیان موضوع ماده (۱۷) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ و همچنین دریافتی مربوط به آموزش نیروی کار ایرانی تأمین می‌شود.

الف - دیدگاه مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- علاوه بر مبالغی که در حال حاضر به مربیان حق‌التدریس پرداخت می‌شود، در تبصره ۴ که به این ماده الحاق شده است، جهت تأمین هزینه‌های اجرای این طرح، محلی دیگر نیز پیش‌بینی شده است. طبق ماده ۱۷ «قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت» مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵، به برخی نهادها اجازه داده شده است تا برای ارائه آموزش به شاغلین بخش‌های تعاونی و خصوصی مرتبط با حرفه‌ای و مشاغل تحت پوشش خود از طریق عقد قرارداد با سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای

کشور و برخی نهادهای دیگر، از محل اعتبارات مصوب خود اقدام به پرداخت هزینه کنند.^۱ بر این اساس ابهام سابق شورا در خصوص محل تأمین بار مالی این طرح برطرف شده و این ماده با ایرادی مواجه نمی‌باشد.

ج - دیدگاه ابهام

- با اینکه تبصره ۴ جهت رفع ابهام مغایرت با اصل ۷۵ قانون اساسی اضافه شده است، لیکن به نظر می‌رسد منابع مندرج در تبصره ۴ این ماده، واهی و غیرواقعی است. ماده ۱۷ قانون مورد اشاره صرفاً به سازمان‌های مورد اشاره در آن اجازه عقد قرارداد با سازمان فنی و حرفه‌ای داده است، نه اینکه آنها را تکلیف به انعقاد قرارداد با سازمان مزبور کرده باشد تا بتوان کسب درآمدی قطعی را از این محل برای سازمان انتظار داشت؛ فلذا مشخص نیست که آیا این منبع برای تأمین هزینه‌های ناشی از اجرای این مصوبه کفایت می‌کند یا خیر. بر این اساس ابهام سابق شورا همچنان باقی است.

د - تصمیم شورا

- ماده مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

نظر (نهایی) شورای نگهبان^۲

مصوبه مزبور با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

۱. ماده ۱۷ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت: «وزارتخانه‌های کشور، صنایع، بازرگانی، نفت، نیرو، مسکن و شهرسازی، تعاون، راه و ترابری، ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مجاز هستند از محل اعتبارات مصوب خود و به منظور ارائه آموزش به شاغلین بخش‌های تعاونی و خصوصی مرتبط با حرف و مشاغل تحت پوشش خود از طریق عقد قرارداد با سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و جهاد دانشگاهی و سایر مؤسسات آموزشی غیردولتی مجاز با هماهنگی سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و پرداخت هزینه‌ها اقدام نمایند.»

۲. مندرج در نامه شماره ۹۱/۳۰/۴۷۷۰۶ مورخ ۱۳۹۱/۵/۱۸ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

امام خمینی (ره):

وازشورای محترم نکهبان می خواهم و توصیه می کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و طایف اسلامی و ملی خود را با افت و تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۲۱ - ۸۸۳۲۵۰۴۵
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir